

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය -4 කොටස - 2020

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතියේ - 4 කොටස 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා ව්‍යාපෘති කාලය

ව්‍යාපෘතියේ ණය ගිවිසුම් අනුව, එවකට උසස් අධ්‍යාපන හා මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශය වර්තමානයේ ප්‍රවාහන හා මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ. ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, දැනටමත් ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය (කොළඹ සිට මාතර) මාතර සිට හම්බන්තොට දක්වා දීර්ඝ කිරීමෙන් වාණිජ නගරය (කොළඹ) සහ අලුතින් ඉදිකරන ලද වරාය (හම්බන්තොට) සහ ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල (මත්තල) අතර සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීමයි. ව්‍යාපෘතියේ අදියර 04 යටතේ අන්දරුවැව හරහා මත්තල සිට හම්බන්තොට දක්වා කිලෝමීටර් 25 ක දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය දීර්ඝ කිරීමේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන 55,965 ක් වූ අතර ඉන් සිවිල් කොන්ත්‍රාත් වැඩ සහ උපදේශන සේවා සඳහා රු. මිලියන 55,615 කට සමාන එ.ජ.ඩො. මිලියන 435 ක් සැපයීමට චීන අපනයන ආනයන බැංකුව එකඟ වී තිබුණි. රු. මිලියන 350 ක් වන ඉතිරි මුදල ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් මූල්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂිතය. ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් වැඩ 2016 ජනවාරි 19 දින ආරම්භ කරන ලද අතර 2019 ජනවාරි 19 දින වන විට නිමකිරීමට සැලසුම් කර තිබුණු අතර පසුව 2019 ජූලි 09 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 තත්වගණනය කළ මතය

මාගේ වාර්තාවේ 2.1 වගුවේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හෝ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන්ගෙන් අනාවරණය කරගන්නා බවට තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනිව හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බවට අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, චේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවන බැවිනි.
- ව්‍යාපෘතියේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුලදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම්

2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

අංකය	ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු	වටිනාකම රු. මිලියන	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ)	2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද උපලේඛණ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ සසඳන විට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ වන්දි සඳහා ප්‍රමාද පොලී ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	8.13	උචිත පිළිතුරක් ඉදිරියේදී ලබා දෙනු ඇත.	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධ යාවත්කාලීන තොරතුරු පවත්වාගෙන යා යුතුය.

(ආ)	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා වූ ව්‍යවස්ථාපිත වන්දි මුදල් ප්‍රමාදයක් සහිතව ගෙවා තිබුණද, ඉඩම් කට්ටි 31 ක් සඳහා ප්‍රමාද පොලී ගණනය කර නොතිබුණු අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රමාද පොලී සඳහා සහ කෙරිගෙන යන වැඩ සඳහා ප්‍රතිපාදන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	-	උචිත ඉදිරියේදී ලබා දෙනු ඇත.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිපාදන සිදුකළ යුතුය.
(ඇ)	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේදී ගෙවන ලද වන්දිවලට අදාළව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද උපලේඛණ සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අතර වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	16.23	උචිත ඉදිරියේදී ලබා දෙනු ඇත.	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම් සම්බන්ධ යාවත්කාලීන තොරතුරු පවත්වාගෙන යා යුතුය.
(ඈ)	කොන්ත්‍රාත්තුවේ පොදු කොන්දේසි 14.7 සහ 14.8 උප වගන්තිවලට අනුව, කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ප්‍රමාද පොලී සහ ප්‍රමාද පොලී සඳහා ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස පිළිවෙලින් රු. මිලියන 359 ක් සහ රු. මිලියන 98.7 ක් ඉල්ලා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, එය 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.	457.7	ප්‍රමාද ගෙවීම් සඳහා පොලී සහ ගෙවීම් ප්‍රමාද වූ පොලී සඳහා පොලී 2020 අවසන් වන විට ගණනය කර නොතිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 අනුව ප්‍රතිපාදන සිදුකළ යුතුය.

3 භෞතික කාර්ය සාධනය

3.1 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

අංකය	විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ)	කොන්ත්‍රාත්තුවේ විශේෂ කොන්දේසි 14.6 උප වගන්තියට අනුව, අතුරු ගෙවීම් සහතිකයේ සහතික කළ වැඩ කොන්ත්‍රාත්තුවේ වටිනාකමෙන් සියයට 1 කට වඩා වැඩි විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, අවශ්‍ය සීමාවට වඩා අඩු වටිනාකමකින් යුත් අතුරු ගෙවීම් සහතික ඇගයීමට ලක් කළ අවස්ථා 03 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නිරීක්ෂණය විය.	එකඟ වෙමි.	පිරිවැය, කාලය සහ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා දක්වන විශේෂ අනුග්‍රහය අවම කර ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාත් කොන්දේසිවල දක්වා ඇති සීමාවන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීම අවශ්‍ය වේ.
(ආ)	අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වියදමින් කාර්ය සාධන ඇපකරය ලබා ගැනීම සඳහා වන කොන්ත්‍රාත්තුවේ සාමාන්‍ය කොන්දේසියේ 4.2 උප වගන්තියට පටහැනිව කාර්ය සාධන ඇපකරය ලබාගැනීමේ පිරිවැය සඳහන් කිරීමට කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට හැකිවන පරිදි ප්‍රමාණ	කොන්ත්‍රාත් සඳහා ඉදිරි ගෙවීම් සිදුකිරීමේදී කාර්ය සාධන ඇපකර ප්‍රතිපූරණය හෝ ගෙවීම් සඳහා වෙනම ගෙවීම් අයිතමයක්	ලංසු ලේඛන නිකුත් කිරීමට පෙර ප්‍රසම්පාදන විශේෂඥ සහ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් ප්‍රමාණ පත්‍ර

පත්‍රවල වෙනම ගෙවීම් අයිතමයක් යොදා තිබුණි. ඒ අනුව කාර්ය සාධන ඇපකරවල පිරිවැය ප්‍රතිපූරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණ පත්‍රවල සඳහන් අගය රු. මිලියන 12.6 කින් ඉක්මවා කෙටුම්පත් අවසාන ගිණුම් ප්‍රකාශනය (Draft Final Statement) අනුව රු. මිලියන 201.27 ක මුදලක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත අතිරේකව ගෙවා තිබුණි.

ඇතුළත් නොකිරීමෙන් එය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

සමාලෝචනය සිදු කළ යුතුය.

(ඇ)

කොන්ත්‍රාත් සාමාන්‍ය කොන්දේසි 20.6 උප වගන්තිය අනුව බේරුම්කරණය වැඩ නිම කිරීමට පෙර හෝ පසුව ආරම්භ කළ හැකි ලෙස සඳහන් කර ඇතත්, අතෘප්තිය පිළිබඳ දැනුම්දීමක් (Notice of dissatisfaction) නිකුත් කිරීමෙන් පසු බේරුම්කරණය ආරම්භ කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත් විශේෂ කොන්දේසිවල පවා නිශ්චිත කාල සීමාවක් නියම කර නොතිබුණි. එබැවින්, අතෘප්තිකර නිවේදන නිකුත් කිරීමෙන් පසු බේරුම්කරණය සඳහා රු. මිලියන 509 ක ආරවුල් හිමිකම් තුනක් පැවති අතර ව්‍යාපෘතියේ දෝෂ දැනුම්දීමේ කාලසීමාව අවසන් වී වසරක් ඉකුත්වීමෙන් පසුවද ඒ සඳහා වන කොන්ත්‍රාත්කරුගේ හිමිකම අවසන් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. එබැවින් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කොන්ත්‍රාත් කොන්දේසිවල 14.12 උප වගන්තියට අනුව 2020 සැප්තැම්බර් 30 දින දක්වා විසර්ජන ලිපිය (Letter of Discharge) නිකුත් කර නොතිබුණි.

එකඟ වෙමි.

අතෘප්තිය දැනුම්දීමක් කිරීමෙන් බේරුම්කරණය කිරීම සඳහා කොන්දේසිවල කාල සීමාවක් කළ යුතුය. පිළිබඳ නිකුත් පසුව, ආරම්භ කිරීම සඳහා විශේෂ නිශ්චිත කාල සීමාවක් ඇතුළත් කළ යුතුය.

3.2 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධ ගැටළු

අංකය

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම

විගණකගේ නිර්දේශය

(අ)

38(අ) වගන්තිය යටතේ ගැසට් නිවේදනය 2015 සහ 2016 වර්ෂවලදී ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණද, ඉඩම් කට්ටි 54 ක් සඳහා වූ රු. මිලියන 18.71 ක වන්දි මුදල 2021 ජූලි 13 වන විටත් ගෙවා නොතිබුණි. තවද, ඉඩම් කට්ටි 03 ක් සඳහා ගෙවිය යුතු වන්දි මුදල් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.

උචිත පිළිතුරක් ඉදිරියේදී ලබා දෙනු ඇත.

ප්‍රමාදයකින් තොරව වන්දි ලබාදීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ)

ව්‍යාපෘතිය අවසන් කර කාර්ය සාධන සහතිකය 2020 ජූලි 31 දින ව්‍යාපෘතිය විසින් නිකුත් කර තිබුණද, ව්‍යාපෘතිය සඳහා අත්පත් කරගත් කිසිදු ඉඩමක් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 44 උප වගන්තියට අනුව මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය යටතේ ලියාපදිංචි කර නොතිබුණි.

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 44 උප වගන්තියට අනුව ලියාපදිංචි කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත.

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.